

Sta op voor de toekomst!

Een brief met een oproep aan het kabinet om de bezuinigingen op het lokale bibliotheekwerk te stoppen is inmiddels door 102 bibliotheken ondertekend. Dat gebeurt niet voor niets. Landelijk is een kaalslag gaande die het hele stelsel dreigt te ondermijnen. Bibliotheken zijn in transitie. De gangbare manier om door boeken uit te lenen mensen in staat te stellen zichzelf te ontwikkelen, wordt vervangen door nieuwe manieren om dit te bereiken. Iedere bibliotheek geeft daar lokaal vorm aan. Altijd is de rode draad het ondersteunen van mensen die verder willen komen in hun leven. Dat kan niet zonder nabij te zijn en in de haarvaten van onze samenleving te opereren. Daarom is de landelijke spreiding van voorzieningen zo belangrijk.

Willen wij, verenigd via de VOB, serieus genomen worden dan moeten we vanaf nu staan voor onze zaak. Dat begint NU. Met een krachtige lobby met een duidelijke boodschap richting politiek en media op weg naar de behandeling van de WBOB in de vaste Kamercommissie.

Daarom willen wij dat:

1. We direct starten met het herpositioneren van de bieb.

De boekenbieb is een dominant hardnekkig imago. Dit is het moment op ieder niveau zichtbaar te maken dat bibliotheken 'vermaatschappelijkt' zijn. Lokale bibliotheken zijn de eredisie van het maatschappelijk verkeer. Ze trekken meer bezoekers dan de voetbalclubs. Laat politici, journalisten, wetenschappers en vertegenwoordigers uit het bedrijfsleven de waarde van de bibliotheken benoemen.

2. Wij benoemen wat de impact is van lokale bibliotheken

Maak concreet wat de impact is van de lokale bibliotheek. Het landelijke debat, waarvoor een eerste datum al is geprikt, kan worden overgenomen op regionaal en lokaal niveau.

3. Wij willen stevig inzetten bij de midterm review Wsob

Wij willen via de VOB een begeleidende brief bij de door 102 bibliotheken ondertekende brief sturen aan de minister en de leden van de vaste Kamercommissie met als belangrijkste punten:

- Laat de landelijke politiek stelling nemen bij het 'reframen' van de bieb (zie punt 1). Deze koers is ingezet op basis van de Wsob en is vaak door lokale politici onvoldoende geadopteerd.
- Het fundament van het stelsel vormt de lokale bibliotheken. Het stelsel moet daar organisatorisch en financieel op worden ingericht.
- Behoud de regierol van de Koninklijke Bibliotheek, die zijn waarde bewezen heeft. Maak duidelijk dat landelijke convenanten alleen kunnen worden afgesloten als zij kostendekkend zijn.

4. We gaan hiervoor meerdere ministeries aanspreken

Behandeling in de VKC OCW van de Wsob is te beperkt en richt zich alleen op de cultuurkant en de stelselverantwoordelijkheid van de minister. Lokale bibliotheken hebben hun focus verlegd naar uiteenlopende beleidsterreinen. Dat moet nu ook landelijk zichtbaar worden.

5. We gaan aandringen op een andere bekostiging van het stelsel

- De consequenties van het feit dat lokale bibliotheken op basis van de Wsob zich bezig zijn gaan houden met andere beleidsterreinen (sociaal domein) vraagt om financiële ontschotting op landelijk, provinciaal en gemeentelijk niveau.
- Zet artikel 21 lid 1 WSOB in: "Onze Minister kan ten behoeve van het netwerk van openbare bibliotheekvoorzieningen in bijzondere gevallen subsidie verstrekken" en kan dit regelen in ministeriële regeling". Wij willen dat de minister een transitiebudget beschikbaar stelt voor de opgaven waar lokale bibliotheken zich voor gesteld zien. Het zwaartepunt van de nieuwe koers is in dit verband het sociaal domein.
- Richt het stelsel zodanig in, dat de financiën niet blijven hangen in het stelsel zelf, maar dat de budgetten bij lokale bibliotheken terecht komen. Lokale bibliotheken zijn leidend in de koers, aanpalende organisaties dienen de lokale bibliotheken. Bekostiging vindt dan ook rechtstreeks plaats aan lokale bibliotheken.

Een fundamenteel andere branchevereniging

Wij waarderen de inzet van het huidige VOB-bestuur om tot een nieuwe koers te komen. Toch dringen we aan op een minder procesmatige, maar meer doelgerichte benadering. Niet de weg, maar de impact is wat telt. Wij ondersteunen het initiatief om een Taskforce in te stellen, waarbij de Taskforce het hoogste orgaan is voor de transitie van de VOB.

Wij willen met de VOB de volgende koers inzetten:

1. De VOB gaat zicht richten op:

- Public affairs
 - CAO vanuit werkgeversperspectief vanuit een markt die andere zaken vraagt (zoals 24/7 open)
 - Een vitale en krachtige vereniging
- Waarbij het vertrekpunt wordt gevormd door het Unesco Manifest en de Wsob.

2. Wij gaan werk maken van Public Affairs:

De basis daarvoor vormt een strategische agenda die zich richt op de externe positionering – dat is de positionering van bibliotheken naar en buiten het bibliotheekveld. Intern wordt gewerkt aan versterking van lokale bibliotheken.

3. Ons doel is een krachtige en vitale vereniging:

Wij willen een vitale en krachtige vereniging vormen. “Niet consumeren, maar samenwerken en impact genereren” moet het devies zijn. Goede onderlinge omgangsvormen, wederzijds respect en een zorgvuldige afweging van belangen en urgentie vormen de uitgangspunten.

Dat betekent voor het bestuur:

- Dat het bestaat uit bibliotheekbestuurders
- Dat het bestuur in staat is tot verbindend leiderschap
- Dat het bestuur optreedt als *primes inter pares*
- Dat in het bestuur de diversiteit van het stelsel wordt weerspiegeld (Jong/oud, stad/platteland, man/vrouw, et cetera)

En voor de werkwijze:

- Dat de agenda bepaald wordt door de leden
- Dat het bestuur gebruik maakt van de energie binnen de branche (elkaar opzoeken)
- Dat er een effectieve en efficiënte verenigingsstructuur wordt vormgegeven

4. Voor ons is de kantoororganisatie daaraan ondersteunend:

- 2020 is het overgangsjaar om een lean en mean organisatie te vormen
- Die ingericht is op het ondersteunen en bevorderen van een participerende vereniging
- Waarvan het effect is dat de huidige contributies drastisch verlaagd kan worden.

Wij, de opstellers en ondertekenaars van dit pamflet, willen hiermee aan de slag. We vormen met elkaar graag de taskforce 2020 die deze koers zal vormgeven – Taskforce 2020.

Eric de Haan, Hanneke Bruggeman, Jan Gommer en Wieb Broekhuijsen